Grønlands Nationalgalleri

Prospekt 2020

Grønlands Nationalgalleri

Prospekt 2020

Forord

Bestyrelsen for Fonden til oprettelse af Grønlands Nationalgalleri præsenterer med stor glæde nærværende prospekt.

Bestyrelsens målsætning er oprettelsen af en internationalt orienteret institution med et højt fagligt niveau, som kan fremme Grønlands kunst og kunstnere ude i verden og være med til at styrke det moderne Grønlands identitet.

Drømmen er et nationalgalleri, der pirrer nysgerrighed. Et hus der kan begejstre og vække undren både indholdsmæssigt og arkitektonisk, og hvor den grønlandske kunst kan præsenteres og forstås både i en national og international kontekst.

Bestyrelsen har gennem en del år arbejdet frem mod det foreliggende, hvor både form og indhold beskrives nærmere. I 2010 blev der afholdt en nordisk arkitektkonkurrence og vinderprojektet, tegnet af BIG, er siden blevet tilpasset den fantastiske og centrale placering i Nuuk, der både giver stort udsyn over Godthåbsfjorden og binder den gamle koloniby sammen med de nye boligkvarterer.

På nuværende tidspunkt er det ingen steder muligt at finde en samlet fremstilling af Grønands kunst. Udover samlinger af enkelte kunstneres værker er den grønlandske kunst spredt på enkelte museer og hos private, hos Selvstyret og i det kulturhistoriske Nationalmuseum i Nuuk.

•

Grønlands selvstyre, indført i 2009, og tankerne omkring selvstændighed samt de globale udfordringer omkring Arktis har aktualiseret behovet for et grønlandsk nationalgalleri.

Som nation er det grønlandske samfund nu på vej mod udfordrende tider, hvor Grønlands militærstrategiske placering og klimaændringerne ikke har gjort – og nok ikke vil gøre – vanskelighederne mindre i den kommende tid. Alt sammen nødvendiggør, at det grønlandske samfund mere end nogensinde før kender sit ståsted.

Ved sin landgang i 1721 fandt missionæren Hans Egede et fangerfolk, som efter en tidsmæssig og geografisk vandring fra Centralasien og

videre over det nordamerikanske kontinent, havde taget landet i deres besiddelse.

Med koloniseringen kom landet ind i en udvikling, der primært var styret udefra. Befolkningen har dog kunnet kapere disse omskiftelige påvirkninger udefra i snart 300 år med identiteten som folk og med selvværdsfølelsen i nogenlunde god behold.

Perioden har været præget af invasioner af missionærer, kræmmere, geologer, biologer, administratorer, ekspeditioner og militærfolk, og som følge heraf har der først og vigtigst været fokus på den materielle fremdrift, mens kulturen og værdierne har været sat i baggrunden.

En nation, som er på vej til at blive en selvstændig stat, skal først og fremmest formulere sin identitet ved at kende til det usagte: tro, drømme, fortolkninger, livspraksis og forholdet til naturen, som gennem historien har været udtrykt igennem kunsten. Kunsten danner base for et folks forståelse af sin identitet og historie og afsæt for en fortsat udvikling.

•

Grønlands Nationalgalleri nyder stor opbakning, både i form af tilsagn om donationer af kunstsamlinger, tildeling af byggegrund samt driftsansvar og driftsmidler. Inatsisartut – det grønlandske Parlament – har på finansloven for 2020 besluttet, at Naalakkersuisut – regeringen – bemyndiges til at kunne overtage bygherrerollen for et fuldt finansieret anlægsprojekt for Grønlands Nationalgalleri for Kunst i Nuuk samt at kunne yde tilsagn om driftsstøtte hertil efter etablering. Kommuneqarfik Sermersooq – Nuuk kommune – har ligeledes besluttet, at man vil yde driftstilskud til institutionen, når bygningen er etableret.

Grønland vil med det nye Nationalgalleri få en kulturinstitution af internationalt format. Vi håber derfor, at projektet vil blive modtaget og mødt med velvilje fra alle venner af det grønlandske samfund.

Josef Motzfeldt
Bestyrelsesformand
Grønlands Nationalgalleri

Indhold

8 **Målsætninger**
- En kulturbærende institution
- En attraktion
- Samtidigheden er et vindue til refleksion af den nationale identitet

12 **Strategien**
- Et nationalgalleri af i dag

13 **Forskning, samling og bevaring**
- Første nationale kunstsamling
- Forskning
- Samling
- Bevaring

21 **Formidling og udvikling**
- Nationale aktiviteter
- Internationale aktiviteter

29 **Nationalgalleriets brugere**
- Nationale brugere
- Internationale brugere

34 **Arkitekturen**
- Bygning, natur og by
- Rumprogram og galleriets funktioner

40 **Organisation og drift**
- Projektorganisationen og dens opgaver
- Driftsorganisationen og dens opgaver

42 **Baggrunden for Grønlands Nationalgalleri**

44 **Bilag:**
1. Anlægsbudget for Grønlands Nationalgalleri
2. Driftsbudget for Grønlands Nationalgalleri

Målsætninger

Grønlands Nationalgalleri har to målsætninger:

- Grønlands Nationalgalleri skal være en kulturbærende institution i det grønlandske samfund med samling, formidling, forskning og faciliteter på internationalt niveau.

- Grønlands Nationalgalleri skal være en attraktion med viden og inspiration for brugere fra Grønland og hele verden med relevante udstillinger og aktiviteter, on site og online.

En kulturbærende institution

Grønlands Nationalgalleri vil som hovedmuseum for billedkunst varetage indsamling, registrering, forskning, bevaring, formidling og udvikling på det kunstneriske område. Det vil styrke det grønlandske kunstmiljø, bringe international kunst til Grønland og gøre grønlandsk kunst og kunstnere gældende i internationale sammenhænge.

En attraktion

Nationalgalleriet bliver opført som en markant bygning af høj, arkitektonisk kvalitet i Nuuk. Arkitekturen og dens beliggenhed er en attraktion i sig selv. Galleriets udstillinger og aktiviteter vil både foregå i den fysiske bygning, men også strække sig ud i Nuuk, i hele Grønland, norden, det cirkumpolare område og det globale samtidskunstmiljø ved hjælp af partnerskaber, outreach programmer og digitale forbindelser. Det er sandsynligt, at lige så mange turister som grønlandske besøgende vil bruge Grønlands Nationalgalleri, både som gæster i det fysiske hus og som brugere af de rejsende og digitale tilbud. Grønlands Nationalgalleri vil ved åbning anslået have 36.500 brugere om året. Tallet forventes at stige betydeligt i takt med den voksende turisme i Grønland.

Samtidigheden er et vindue til refleksion af den nationale identitet

I Grønland lever lige nu – på samme tid – mennesker, der blev født i kolonitiden, i et amt i Det Danske Rige, i Hjemmestyret og i Selvstyret. 10% af befolkningen er desuden født andre steder end i Grønland. Der har derfor aldrig været så mange samtidige, men grundlæggende forskellige måder at se verden på, som der er i Grønland lige nu. De næste 15-20 år står dette historiske vindue åbent. Et vindue, hvor man gennem levende øjne og hænder kan se og udforske de forskellige sprog, holdninger, drømme, fortolkninger og synspunkter, der til sammen udgør det grønlandske folks identitet.

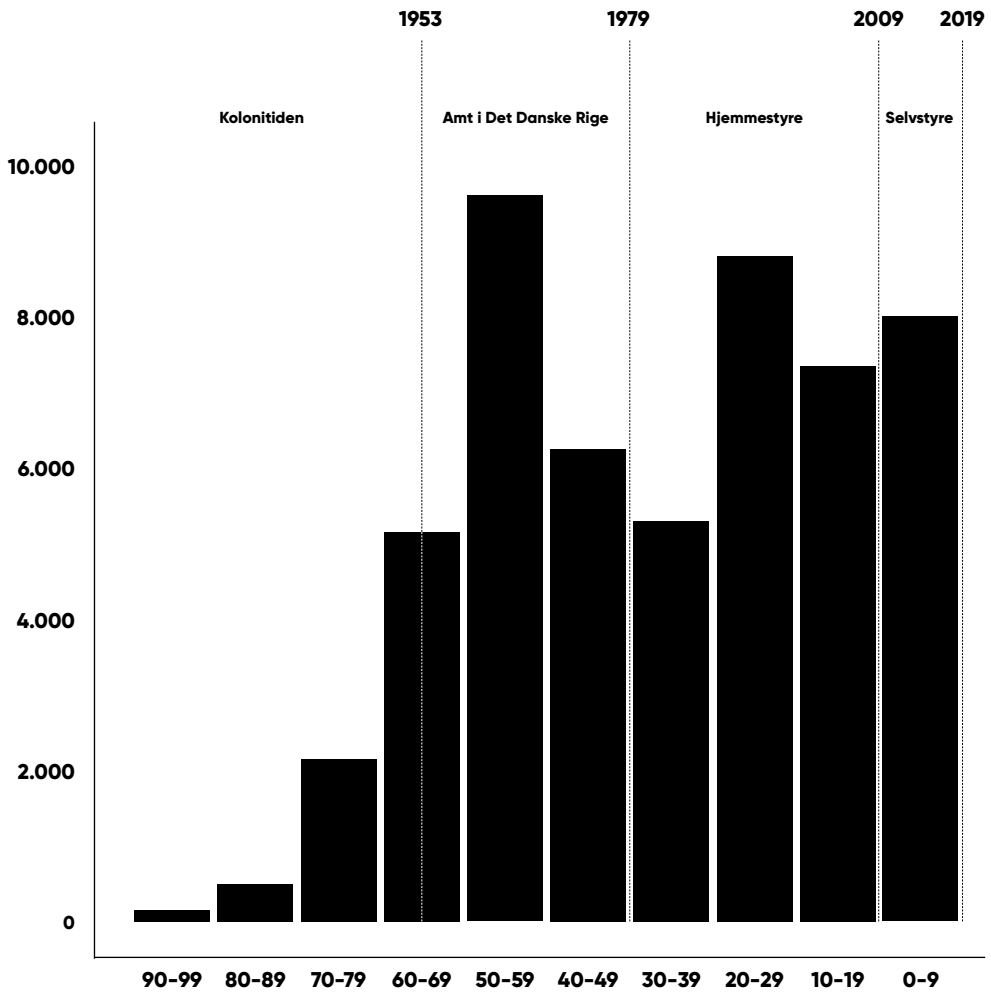

Samtidigheden. Antal personer fordelt på alder i 2019 set i forhold til udviklingen af Grønlands forhold til Danmark

Jens Kreutzmann: "De to gamle, som ikke havde lyst til at skille sig ved deres eneste Datter (til Frierne) rejser bort med hende", 1858, Grønlands Nationalmuseum og arkiv, Nuuk

Hans Lynge: "Den sidste trommesang", 1971

Bolatta Silis-Høegh: Installation i Holms Hus, 2019

Strategien

Grønlands Nationalgalleris strategi er at iagttage og reflektere Grønlands identitet i udveksling med det internationale samfund. Arbejdet med befolkningens identitet bliver en systematisk og involverende proces, der udmønter sig i nationalgalleriets samling, forskning, formidling og udviklingsarbejde; både nationalt og internationalt.

Et nationalgalleri af i dag

Det er en balancegang at skabe et nationalgalleri i dag. Historisk set er de europæiske nationalgallerier opstået i takt med nationalstaternes dannelse efter den franske revolution og Napoleonskrigene. Det store skred i nationalstatstanken dengang var, at man gjorde de territoriale grænser lig med de områder, der var beboet af et folk, der delte historie og identitet. Før den franske revolution var staterne defineret af de europæiske fyrsters erobrede områder og var enten meget større end de nuværende nationalstater, eksempelvis det tysk-romerske rige eller noget mindre som bystaterne i det nuværende Italien. Nationalstaterne er set med historiske briller en relativt ny konstruktion.

I dag er bevægelserne i verden nogle andre. De europæiske grænser er ikke blevet flyttet meget siden anden verdenskrig. Der, hvor de store forandringer har været, er i forholdet mellem de europæiske stater og deres kolonier. Tiden efter anden verdenskrig har været en afkolonisering af meget omfattende dimensioner.

Det grønlandske folk er – set i dette perspektiv – en nation i en global kontekst, der siden 1953 har været i bevægelse i retning mod en selvstændig statsdannelse. Nationalgalleriets funktion i denne bevægelse er at iagttage og reflektere nationens identitet på de vilkår og med den diversitet, som den samtidige eksistens af forskellige tider i Grønland i dag har skabt. Nationalgalleriets opgave er med kunsten som optik at have fokus på de identitetsbrydninger, der er i det grønlandske folk lige nu og at give brydningerne historisk dybde ved at forske i og dokumentere Grønlands kunsthistorie.

Forskning, samling og bevaring

Første nationale kunstsamling

Grønlands Nationalgalleris bliver det første sted i Grønland med en national kunstsamling. Nationalgalleriet får alle de forpligtelser og faciliteter, der gør, at museet kan agere internationalt.

Den grønlandske museumslov sætter rammerne for Grønlands 21 museer, herunder Nationalmuseet i Nuuk, som hidtil har været det eneste museum i Grønland med nationale forpligtelser. Museumsloven giver de grønlandske museer seks hovedopgaver: indsamling, registrering, forskning, bevaring, formidling og udvikling.

Forskning

Grønlands Nationalgalleri skal etablere forskning på kunstområdet. En samlet grønlandsk kunsthistorie er ikke skrevet endnu. Grundlæggende bidrag til kunsthistorien er skrevet af Bodil Kaalund og Jørgen Ellegård Trondhjem samt i kataloger udgivet i forbindelse med udstillinger af Grønlands Kunst. En samlet fremstilling baseret på Nationalgalleriets samlinger bliver en af de vigtigste opgaver for forskningen.

Nationalgalleriets forskning vil fra begyndelsen blive delt via digitale platforme, især vil galleriets flersprogede hjemmeside bidrage til at etablere den grønlandske kunsthistorie som en interessant faglighed i internationale sammenhænge.

Grønlands kunst

Grønlands kunst er en levende tradition, der går flere tusind år tilbage. Særligt i nyere tid suppleres traditionen af andre og internationale materialer og udtryk. Nationalgalleriets forskning vil iagttage og reflektere de grønlandske værker med identitet som fortegn og dermed bidrage til at forstå ikke kun Grønlands kunst, men også andre i udgangspunktet ikke-vestlige kunsttraditioner, og de bevægelser, den europæiske indflydelse har givet.

Inuittraditionens kunst

De dybeste rødder i Grønlands kunst er inuittraditionens kunst. Inuittraditionens kunst er en fælles tradition i hele det cirkumpolare område, hvor inuitbefolkningen var vandrende jægerfolk gennem årtusinder. De første vidnesbyrd om kunstnerisk udfoldelse i Grønland er fra Saqqaqkulturen i 2300 f. Kr., men traditionen er stadig levende.

Anne-Birthe Hove: "Konebåd", 1989, Statens Museum for Kunst

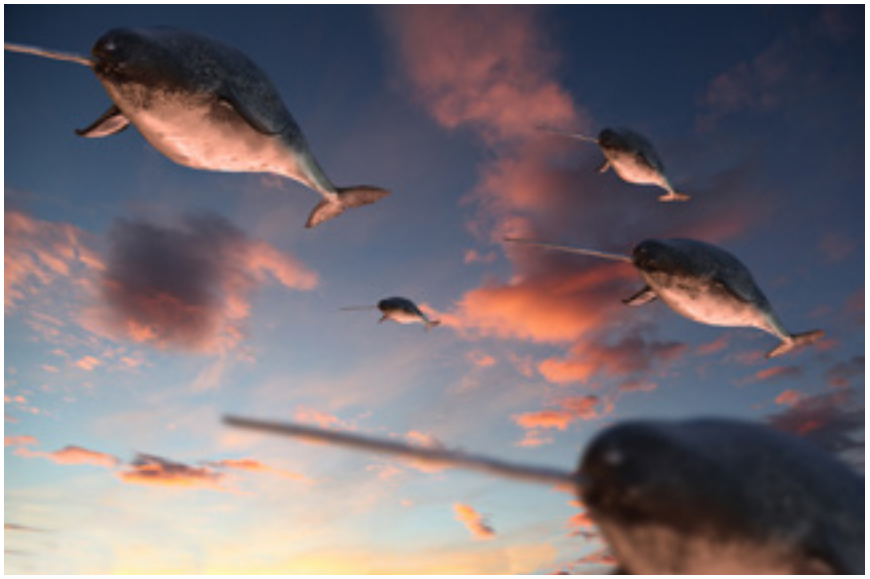

Miki Jacobsen: "Arctic Unicorns", 2007

Gukki Nuka: "Kaalaralaaq", 2009, Nuuk Kunstmuseum

Hans Lynge: "Ravnen maler islommen", 1983

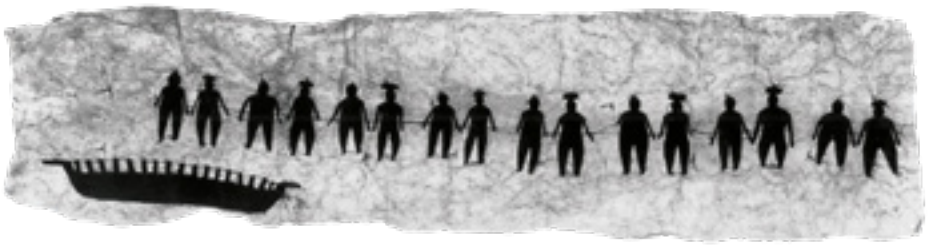

Tarmskindsstrimmel med påsyede figurer, 8 menneskepar og en konebåd i afhåret sælskind, indsamlet på konebådsekspeditionen 1884-85 i Østgrønland, Nationalmuseet i København

Hvalrostand med fangstdyr skåret i relief, erhvervet af Knud Rasmussen i 1925 hos eskimoerne ved Beringstrædet, Nationalmuseet, København

Pia Arke: "Uden titel", årstal ukendt, Nuuk Kunstmuseum

Inuittraditionens kunst har sit udspring i et liv, der er afhængigt af naturen, vejret og fangstdyrene. Kunsten er billedlige udtryk for åndelige begreber og for kernen i tilværelsen; for livskraften. Kunsten er i inuittraditionen en integreret del af troen og jægertilværelsen. Fordi materialerne er få, og fordi alle ting skal transporteres, når inuitbefolkningen flytter sig efter dyrene, folder billedverdenen sig ud på redskaber og på kultiske genstande i små formater.

I inuittraditionens kosmologi er alt levende, både mennesker og dyr, men også sten, strømhvirvler og træstykker. En universel magisk kraft, Sila, bestemmer alt og er i alt. Ordet Sila betyder både universet, forstand og vejr. Menneskets føde, dyrene, er sjæle, der skal formildes. Dyrene skal helst fanges med smukt udskårne redskaber. Og de strubepløkker, der bliver brugt til at sætte i luftrøret på en død sæl, så luften i lungerne kan holde den flydende ved siden af kajakken, er udsmykket med en magisk maske. Kajakken, anorakken og kvindens hårtop bærer amuletter. Nogle af dem er kunstværker med magisk indhold. Kunsten er livets æstetiske praksis, og den individualistiske kunstner findes så godt som ikke i inuittraditionens kunst.

Det europæiske kunstbegreb

I Europa er kunstens historie en fortløbende stilhistorie. Historien er baseret på nyskabende udviklingsspring med den græske antik som det definerende udgangspunkt. Ligesom inuittraditionens kunst er den europæiske kunst også tæt forbundet med tro og livsvilkår. Kunstens primære funktion i langt størstedelen af den vestlige kunsttraditions historie er at fremstille og formidle den kristne tro, kirkens og fyrsternes magt og senere også det manifesterende borgerskab.
Som en naturlig konsekvens af et monoteistisk gudsbegreb, er europæisk kunst op til moderne tid præget af en forestilling om, at det guddommelige virker gennem individet som den skabende kraft. I takt med modernismens afvisning af det guddommelige og fremkomsten af videnskaber, der forstår mennesket som et politisk, sociologisk og psykologisk væsen, har kunstbegrebet ændret sig. Den skabende kraft er nu knyttet til den individualistiske kunstner, og værket er et udtryk for kunstnerens person eller budskab. Det moderne europæiske kunstbegreb hylder det nyskabende og aktuelle, det steds- og tidsspecifikke.

Europæisk indflydelse

Hans Egede begynder sin missionering på den grønlandske vestkyst i 1721, østkysten bliver først koloniseret i 1894. Det giver store variationer i Grønlands kunst i denne periode. Generelt betyder den europæiske indflydelse, at inuittraditionens kunst bliver suppleret. I første omgang med nye materialer og dertil hørende kunstgenrer. I midten af 1800-tallet blomstrer fx tegne- og malekunsten i Grønland. Senere – efter anden verdenskrig – hvor Grønland bliver åbnet for internationalt samarbejde, dukker vestlige genrer som performancekunst og politisk kunst også op på den grønlandske kunstscene. I den globaliserede verden har grønlandske samtidskunstnere med inuittraditionen som fundament ageret på samme måde i det internationale samtidskunstmiljø som fx danske, franske og amerikanske kunstnere. I den aktuelle grønlandske samtidskunst er der en fornyet interesse for inuittraditionen på tværs af landene i det cirkumpolare område.

Samling

Nationalgalleriet skal indsamle, registrere og bevare Grønlands kunst i sin helhed. Det betyder, at indsamlingsområdet vil være kunstgenstande fra inuittraditionen samt moderne genrer, fx tegning, maleri og performancekunst, der er bragt ind i Grønlands kunsthistorie under europæisk indflydelse. Desuden vil Nationalgalleriet opbygge en perspektiverende samling af cirkumpolar og international kunst med relation til aspekter i nationalgalleriets samling af Grønlands kunst. Arkiv og bibliotek etableres for at understøtte forskning i Nationalgalleriets samlinger.

Samlingens fire dele er indbyrdes nært forbundne og kan gensidigt belyse hinanden:

- Grønlands kunst før 1900
- Nyere kunst og samtidskunst i Grønland
- Circumpolar kunst rummer udvalgte samlinger af samtidskunst fra arktisk Canada, Alaska, Sibirien og fra det samiske område i Nordskandinavien
- International kunst

Ane Lynge: Mitaartoqmaske, indsamlet i Kangatsiaq i 1950erne af etnologen George Nelleman, Grønlands Nationalmuseum og Arkiv, Nuuk

Peter Rosing: "Portræt af østgrønlandsk mand med hårgrime", 1926, Nationalmuseet, København

Aage Gitz Johansen: "Ingnerssuit", årstal ukendt, Nuuk Kunstmuseum

Bolatta Silis-Høegh: "Severance", 2016

Nationalgalleriets samlinger bliver etableret ved langtidsdeponeringer eller overdragelser fra eksisterende museer eller offentlige samlinger. Desuden ved erhvervelser eller gaver fra private samlere. Der er på nuværende tidspunkt givet tilsagn om flere gaver til samlingen og indledt dialog om overdragelser og langtidsdeponeringer.

Fra Grønlands Nationalmuseum får Nationalgalleriet overdraget eller langtidsdeponeret kunstgenstande, der giver et repræsentativt billede af perioden fra Saqqaqkulturen og frem til 1950erne. Nationalgalleriet ønsker desuden i samarbejde med Grønlands Nationalmuseum at udstille akvareller af fangeren Aron fra Kangeq i den permanente samling. Aron fra Kangeq bliver kaldt Grønlands malerkunsts fader. Han nedskrev og tegnede på opfordring i 1850erne og 1860erne en række af de store grønlandske myter samt skildringer af hverdagslivet i Grønland. I alt findes 150 værker af Aron fra Kangeq i Grønland. Arons billeder har afgørende betydning for kunstens udvikling i Grønland.

Fra Hans Lynges fond vil Nationalgalleriet overtage markante malerier og skulpturer af billedkunstneren Hans Lynge. Også værker fra Kunstmuseet i Nuuk og Kunstskolens arkiv vil indgå i samlingen.

Desuden besidder en række større og mindre privatsamlinger fra hele verden fornemme arbejder i træ, ben, broderi og syning, som de har givet tilsagn om at overdrage til Nationalgalleriet.

Bevaring

Nationalgalleriet vil få det overordnede ansvar for bevaring af Grønlands billedkunstneriske kulturarv. Nationalgalleriets samling vil blive gjort tilgængelig og sikret for eftertiden med hensigtsmæssige magasiner og et mindre værksted til bevaringsopgaver. Større bevaringsopgaver bliver løst i samarbejde med beslægtede institutioner, særligt Grønlands Nationalmuseum. Nationalgalleriets bevaringsindsats vil foruden de basale bevaringsopgaver, opmagasinering, konservering og restaurering, også bidrage til museets kunsthistoriske viden gennem tekniske undersøgelser og til museets formidling gennem åbne værkstedsarrangementer og mindre udstillinger om bevaring af de særlige materialer og teknikker, der kendetegner Grønlands kunst.

Formidling og udvikling

Nationalgalleriets strategi for formidling og udvikling har to ben:

- Nationale aktiviteter
- Internationale aktiviteter

Nationale aktiviteter

På nationalt niveau faciliterer Nationalgalleriet involverende, skabende processer sammen med hele den grønlandske befolkning.

Det er Nationalgalleriets ambition at involvere hvert eneste menneske i det grønlandske folk.

De nationale aktiviteter samler sig under to overskrifter:

- Digitale forbindelser
- Outreach program

Digitale forbindelser og Outreach programmet skal sikre, at Nationalgalleriet involverer så bredt og så mange som muligt i arbejdet med at iagttage og reflektere den nationale identitet. Desuden vil aktiviteterne sikre, at Nationalgalleriet hele tiden er i lærende udveksling med sine brugere.

Digitale forbindelser

Digitale forbindelser er virtuelle linjer, der forbinder Nationalgalleriets samling og viden med lærende miljøer i hele Grønland, det cirkumpolare område, norden og Danmark. Konkrete eksempler på digitale forbindelser er:

- Real time videosamtaler mellem besøgende, kunstnere eller ansatte i Nationalgalleriet og besøgende eller kunstnere andre steder.

- E-ressourcer som stilles til rådighed på Nationalgalleriets hjemmeside. E-ressourcer er både undervisningsforløb, højt opløselige billedfiler af Nationalgalleriets værker og TED-lignende foredrag om Nationalgalleriets samlinger, udstillinger og forskning.

Jessie Kleemann, performance, 2005

Aron fra Kangeq: "De gamle dræber Qaasuk", midten af 1800-tallet

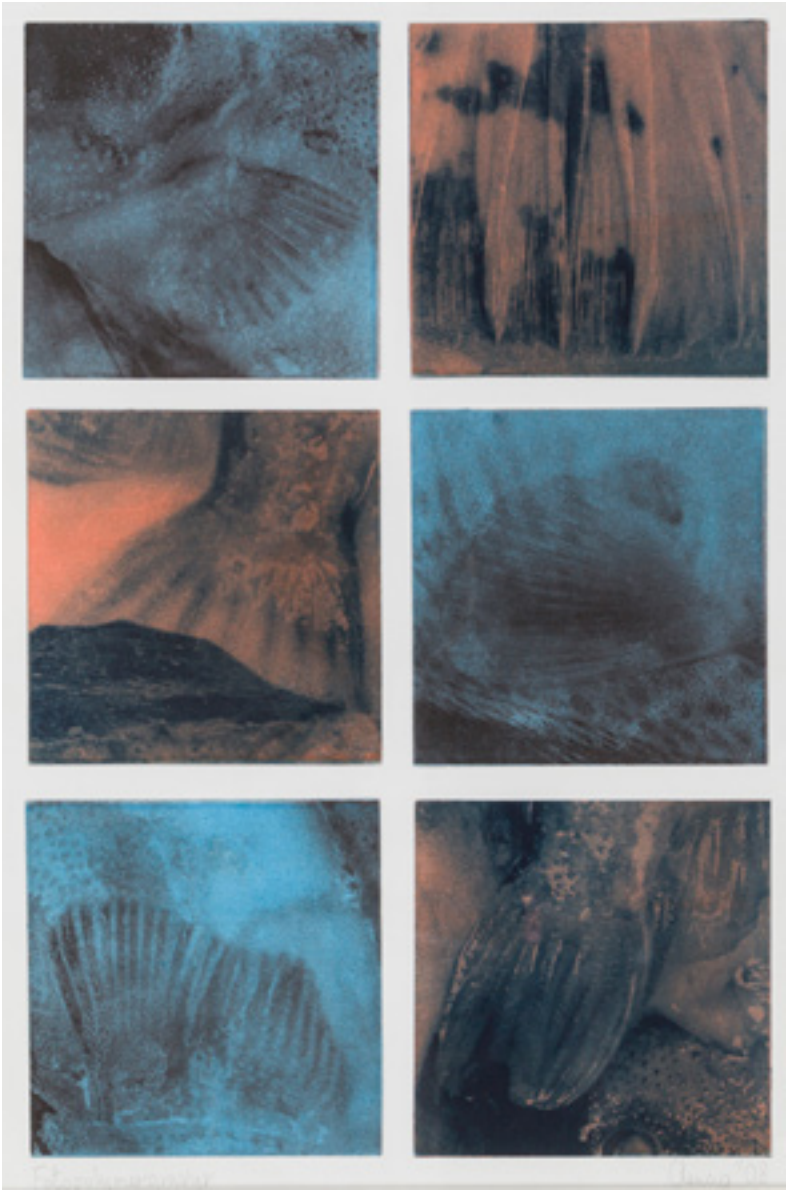

Arnannguaq Høegh: "Uden titel", 2008, Nuuk Kunstmuseum

Aka Høegh: "Arnaq", 2010

Aron: "Poseuhyret", 1867, Grønlands Nationalmuseum, Nuuk

Hans Lynge: "Naja (Sagnet om solen og månens tilblivelse)", 1966

Outreach program
Outreach programmet er fysiske, rejsende aktiviteter, der aktivt involverer den grønlandske befolkning i arbejdet med den nationale identitet gennem fælles, skabende processer.

Konkrete eksempler på outreach aktiviteter er:

- Vandreudstillinger, der bringer små, præcise udstillinger rundt til byer og bygder i Grønland. Vandreudstillingerne bygger på erfaringer fra Sverige og Norge, hvor man i mere end 50 år har skabt vandreudstillinger (i Sverige fra 1965-2017 og i Norge siden 1953). Nationalgalleriets vandreudstillinger er bemandede af en kunstner, der faciliteter workshops med udgangspunkt i udstillingen. Resultaterne fra det involverende arbejde bliver bragt tilbage til Nationalgalleriet som kvalitative data til galleriets forskning i formidling og som kunstneriske udtryk til Folkeudstillinger i Nationalgalleriets bygning i Nuuk.

- Folkeudstillinger er pop up udstillinger i Nationalgalleriet i Nuuk, som viser de aktuelle formsprog, holdninger, drømme, fortolkninger og synspunkter, der får stemme gennem kunstneriske aktiviteter i det grønlandske samfund. Folkeudstillingerne er et produkt af vandreudstillingerne og er et udtryk for den meget store diversitet og de forskellige opfattelser, der er i den grønlandske befolkning.

- Bruger til bruger aktiviteter i Nuuk. Nationalgalleriets fysiske lokalitet inviterer befolkningen i Nuuk til at skabe og dele aktiviteter med andre brugere. Det er både et tilbud til byens børn og unge, men alle andre fællesskaber med lyst til kunstformidlende eller skabende aktiviteter er velkomne. Aktiviteterne skaber energi og kreativitet i Nationalgalleriet og engagerer galleriets øvrige besøgende i nye aktiviteter.

Internationale aktiviteter
På internationalt niveau er Grønlands Nationalgalleri medskaber af et internationalt, kunstfagligt miljø i Nuuk. Det positionerer det grønlandske folk som en ligeværdig stemme og samarbejdspartner i det globale kunstmiljø.

At Grønland får et nationalgalleri vil bidrage til at ændre verdens opfattelse af Grønland og styrke landets internationale samarbejde. Grønland er en stærk international samarbejdspartner på områderne glaciologi og geologi. Med et Nationalgalleri åbnes mulighederne for et internationalt samarbejde også om kunsten. I Nationalgalleriet kan andre nationalgallerier og museer låne velbeskrevet grønlandsk kunst, som vil synliggøre Grønland i kunstsammenhænge verden over. Ligesom Nationalgalleriet vil sørge for at bringe international kunst til Grønland. En række partnerskaber med cirkumpolare og nordiske lande sikrer, at vigtige samtidskunstudstillinger fra hele verden også bliver vist i Grønland.

Den diskussion, som Nationalgalleriet kommer til at indgå i på den internationale samtidskunstscene, er præget af, at det internationale kunstbegreb er under voldsom udvikling. Nye kunstcentre er de senere år opstået globalt. Det skaber nye dynamikker og diskussioner om, hvad kunst er og skal i en verden, der er præget af globalisering, magtforskydninger, migration, klimaudfordringer og postkolonial identitet. Grønlands Nationalgalleri vil i kraft af sit virke bidrage med kompetente vinkler til diskussionerne i form af udstillinger, forskningsformidling og erfaringer fra arbejdet med at involvere befolkningen i at iagttage og reflektere national identitet.

De internationale aktiviteter er:

- Partnerskaber
- Residency program for internationale kunstnere
- Tværinstitutionelt kunstfagligt program i Nuuk

Partnerskaber

Grønlands Nationalgalleri vil gennem strategiske partnerskaber med henholdsvis cirkumpolare og nordiske museer skabe synergi på to områder:

Cirkumpolart er det vigtigt at udveksle viden og værker for at sætte den grønlandske kunst i historisk og geopolitisk perspektiv. Ved at forene de cirkumpolare museers ressourcer – viden, samlinger og økonomi – vil det også være muligt at samskabe arktiske kunstudstillinger af så høj kvalitet, at de vil være relevante at vise på nationalgallerier verden rundt og dermed udbrede kendskabet til den æstetik, tradition, form og historie, som de arktiske egne rummer.

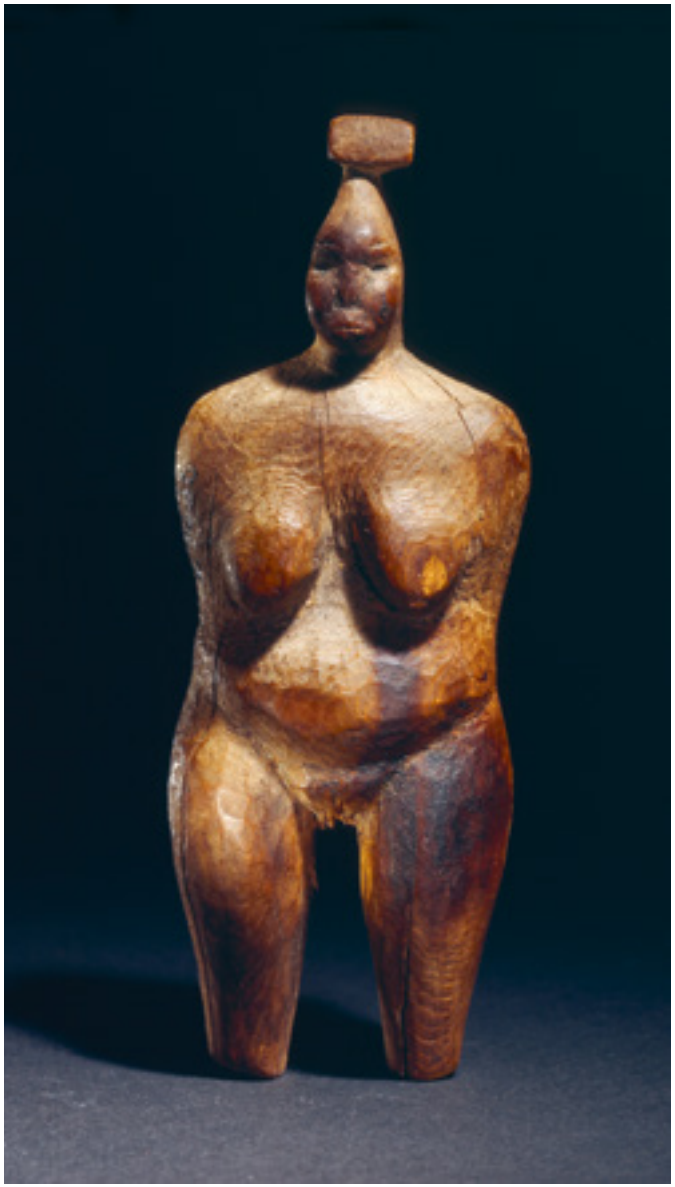

Kvindefigur indsamlet 1928 i Østgrønland, Nationalmuseet i København

Hans Lynge: "Madonna fra Paatusoq", 1967

Aage Gitz Johansen: "Eskimoen dør", 1958, Nuuk Kunstmuseum

Bolatta Silis-Høegh: "Dance", 2018

Vigtige samarbejdspartnere vil være Inuit Art Centre i Winnipeg/Canada, Smithsonian i Washington/USA, Nordnorsk Kunstmuseum i Tromsø/Norge, Samisk Senter for Samtidskunst i Karasjok/Norge og Siida – the national museum of the Finnish Sámi i Inari/Finland.

Partnerskaber med de nordiske nationalgallerier skal sikre, at det bliver muligt at vise internationale udstillinger af høj kvalitet i Grønlands Nationalgalleri. En positiv konsekvens af de nordiske partnerskaber vil være etablering af netværk med internationale museer og dermed mulighed for udveksling af udstillinger og viden.

Residency program for internationale kunstnere

Et internationalt residency program vil skabe et flow af spændende kunstnere fra hele verden. Det vil styrke Nationalgalleriets internationale netværk og give Nationalgalleriet en stærk international profil. Ikke mindst vil residency programmet udfordre og inspirere det grønlandske kunstmiljø inden for rammerne af et tværinstitutionelt, kunstfagligt program.

Tværinstitutionelt kunstfagligt program

Tæt koblet med det internationale residency program er et årligt tværinstitutionelt, kunstfagligt program. En international kunstner in residency bliver tilbudt at udstille sine værker i Nationalgalleriet og deltager desuden i flere kunstfaglige aktiviteter i Nuuk i samarbejde med Grønlands kunstnersammenslutning Kimik, kunstskolen, og universitetet. Aktiviteterne kan være master classes, artist talks, artist workshop, atelierbesøg, co-creations etc. afhængigt af, hvad der er relevant i forhold til den enkelte kunstners praksis. Det kunstfaglige program medvirker til at skabe et mødested i Nuuk, hvor en række kunstnere og kunstelskere vil komme for at se udstillinger og opleve eller deltage i kunstneriske aktiviteter. Det bidrager til høj kvalitet i det grønlandske kunstmiljø og i Nationalgalleriets formidling.

Nationalgalleriets brugere

Nationale brugere

Grønlands Nationalgalleri vil med det samme blive etableret som et fælles og folkeligt sted. Et sted med en lav dørtærskel, hvor der er gratis adgang for Grønlands befolkning og en klar agenda om at involvere hele det grønlandske folk i at reflektere den grønlandske befolknings identitet. Nationalgalleriet vil give hver eneste person en stemme i identiteten og gøre den synlig i Nationalgalleriets regí. Involvering og kommunikation er derfor en integreret del af alle aktiviteter i Nationalgalleriet. Der er 55.877 indbyggere i Grønland, så det er en reel mulighed at nå hver enkelt.

Antallet af nationale brugere pr. år anslås til 21.500. Tallet er beregnet på denne måde: Det kulturhistoriske hovedmuseum i Grønland, Nationalmuseet i Nuuk, har årligt godt 12.500 gæster i det fysiske museum. Det er både nationale og internationale gæster. Nationalgalleriet vil foruden sine kunstfaglige tilbud i galleriet have en opsøgende og involverende tilgang til befolkningen. Desuden bliver Nationalgalleriet med sin enestående arkitektur, skulpturhave og moderne faciliteter en attraktion og et udflugtsmål i Nuuk. På den baggrund estimeres, at Nationalgalleriet vil få 12.500 nationale besøgende om året, dvs. besøgende i det fysiske hus i Nuuk. Dertil kommer de nationale brugere, der bruger Nationalgalleriets rejsende og digitale tilbud. Nationalmuseets tal viser en relativt høj interesse. Hvad der svarer til 23% af befolkningen besøger Nationalmuseet. Sammenlignet med tallene for det danske nationalmuseum (6%) er det et højt tal. Hvis 23% af befolkningen uden for Nuuk bruger Nationalgalleriets rejsende og digitale tilbud, svarer det til 9.000 mennesker.

Så i alt: 12.500 fysiske brugere og 9.000 brugere af rejsende eller digitale tilbud: Ialt 21.500 nationale brugere.

Israil Gormansen: "Rensdyrjagten", malet i 1800-tallets første halvdel, Nationalmuseet, København

Hans Jakob Frederiksen: Kvindebuste, 1960erne, Fonden til oprettelse af Grønlands Nationalgalleri for Kunst

Inuk Silis Høegh: "Kunuk", 2004, Nuuk Kunstmuseum

Pia Arke: "Åndemaneren", 1980erne, Fonden til Oprettelse af Grønlands Nationalmuseum for Kunst

Besøgende på Nationalmuseet i Nuuk:

Antal besøgende	2012	2018
Børn	2.075	3.909
Voksne	10.794	8.433
Total	12.865	12.342

Antallet af besøgende på Nationalmuseet svarer til 23% af befolkningen. I Danmark besøgte hvad der svarer til 6% af befolkningen Nationalmuseet i 2017. I 2015, da adgangen var gratis, var tallet 10,5%. På Nationalmuseet i Grønland er der gratis entré om vinteren og om søndagen i sommerhalvåret. Øvrige dage er der entré på 30 kr.

Internationale brugere

Turismen i Grønland er i vækst. Det samlede antal gæster, der har opholdt sig i betalte overnatningssteder, har i perioden fra 2005 til 2015 været omkring 75.000, men fra 2015 er der sket en markant stigning, så antallet i 2017 og 2018 var været mere end 100.000 mennesker.

Det hænger sammen med en fokuseret indsats på at udvikle turismemarkedet i Grønland. Grønlands turismestatistik er et samarbejde mellem Grønlands Statistik og Visit Grønland. Samarbejdet har kortlagt turismesegmenterne i Grønland og etableret løbende produktion af statistik, der understøtter de mange initiativer, der bliver taget både i forhold til natur- og kulturoplevelser i Grønland.

Grønlands Nationalgalleri bliver et arkitektonisk vartegn og en national kunstinstitution i Nuuk og derfor en hovedattraktion for turister.

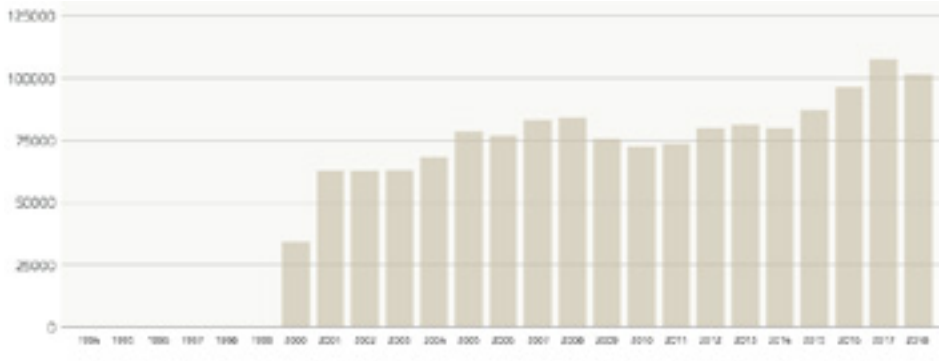

Figur 1 viser antallet af gæster, der har opholdt sig i betalte overnatningssteder pr. år.

Der er kun en enkelt anden national museumsinstitution i Grønland, hvilket ikke er sammenligningsgrundlag nok, men ser man også på de danske besøgstal for museer med nationale opgaver; fx Christiansborg Slot, Nationalmuseet, Designmuseet og Statens Museum for Kunst, så er det generelle billede, at halvdelen eller mere end halvdelen af gæsterne er internationale gæster.

Læser man karakteristikkerne af turismesegmenterne igennem i Grønlands turismestatistik er et besøg i Nationalgalleriet et relevant sted at besøge for 58% af de turister, der besøger Grønland. Det drejer sig om de grupper af turister, der betegnes kulturelskere, sightseere, autenticitetssøgende, etnofile og globetrottere. Det er et samlet tal på 59.000. Tager man derefter hensyn til, hvor mange af turisterne, der besøger Nuuk, bliver tallet 15.000. Med tiden vil tallet stige. Ikke alene fordi det samlede antal turister i Grønland stiger, men også fordi Nuuk bliver et mere attraktivt sted at besøge pga. byens udvikling, blandt andet med opførelsen af Nationalgalleriet, men også med ny lufthavn, ny bydel, nye hoteller, restauranter og øvrige turismefaciliteter.

De årlige besøgstal i Grønlands Nationalgalleri er således anslået til 21.500 nationale gæster og 15.000 internationale gæster. I alt et årligt besøgstal på 36.500 gæster.

Cirkelslagets indre glasfacade udgør en enkel og forfinet indramning af den rå natur og den majestætiske udsigt til skulpturhaven.

Arkitekturen

I 2011 offentliggjorde bestyrelsen for Grønlands Nationalgalleri resultatet af en indbudt arkitektkonkurrence. Arkitektkonkurrencen var finansieret af en bevilling fra Det Grønlandske Hjemmestyre, TELE, NAPA, Inuit Service Company A/S og Nordisk Kulturfond. Fem tegnestuer havde givet deres bud på en bygning til Grønlands Nationalgalleri. Vinderen blev tegnestuen BIG.

Opgaven var at skabe et nationalgalleri, hvor alle føler sig velkomne og har lyst til at være. I overensstemmelse med nationalgalleriets strategier for indhold og formidling er tærsklen til galleriet lav, også rent arkitektonisk.

Brugerne ankommer til nationalgalleriet, der ved et simpelt løft i facaden skaber et indgangsparti med udsyn til skulpturhaven og horisonten. I foyeren er der adgang både til museumsbutik, café og garderobe. Fra foyeren er der desuden udgang til skulpturhaven, der i et ornamenteret forløb af terrasser følger det kuperede landskab.

Bygning, natur og by

Grønlands Nationalgalleri er udformet som en stærk, skulpturel form, der er placeret højt på en klippe ved kysten med udsigt ind over Nuuk og over havet til fjelde og Godthåbsfjorden. Bygningen er udlagt som en ring, en cirkulær bygning på 54 meter i diameter. Bygningskransen er 10 meter bred og omslutter en central, åben skulpturhave. Cirklen er indskrevet i stedets topografi og bliver en hybrid skabt i mødet mellem den abstrakte form og det konkrete sted, fordi klippegrundens overflade afsætter bløde bølger i tagformen. Arkitekturens cirkelform refererer til en social og kollektiv bevidsthed om den grønlandske kulturarv og identitet i form af runde teltringe, igloer og cirkulære stensætninger, der har været brugt siden tidlig bosætning i inuittraditionen.

Bygningsværket er både fysisk og visuelt i harmoni med den dramatiske, omgivende natur, på samme måde som livet i Grønland i høj grad foregår på landskabets og elementernes præmisser. Bygningens rå, ydre facade vil patinere over tid og tage imod alger og saltaflejringer, som man kender det fra isbræer og isbjerge. Omvendt vil cirkelslagets indre glasfacade udgøre en enkel og

forfinet indramning af den rå natur og den majestætiske udsigt i skulpturhaven.

I skulpturhaven kan nationalgalleriets brugere i ly og læ nyde luften og udsigten. Den terrasserede skulpturhave er belagt med lokale sten og beplantet med lokal bevoksning som en geometrisk abstraktion af det naturlige landskab.

Rumprogram og galleriets funktioner

Rumprogrammet er fordelt i et cirkulært, trefoldigt loop. Brugeren bliver med det samme en del af bygningens grundidé; den frie bevægelse. Loopet fordeler, spreder og samler udstillinger og begivenheder efter behov og temperament. På den måde er det muligt at bruge bygningen også som samlings- og mødested.

En rampe langs indersiden af den cirkelrunde bygning leder den besøgende gennem det bugtede volumen ned mod udstillingen. Undervejs mod udstillingen åbner rampen og trappen sig op i balkoner i hver side af galleriet. Den ene balkon danner et område med udsigt, der leder til det åbne bibliotek, og den anden balkon danner base for auditoriet, der kan bruges til artist talks, workshops og andre aktiviteter i det tværinstitutionelle kunstfaglige program eller til undervisning, uformelle forestillinger og filmfremvisning i galleriets dagligdag. Dette niveau indeholder samtidig administration, modtageområde og personalefaciliteter, der som rygrad kæder formidlingsfunktionerne sammen. På den måde er galleriets personale placeret centralt i huset og er i berøring med alle dets faciliteter. Placeringen af personalet sikrer også mulighed for tæt dialog og udveksling med galleriets brugere.

Nationalgalleriet er ét samlet udstillingssted, der pga. den cirkulære form kan inddeles i mange mindre gallerier og faciliteter. Nationalgalleriet kan på samme tid rumme samlingen, særudstillinger, folkeudstillinger samt analoge og digitale værksteder til videosamtaler, artist-in-redicendy-programmet, master classes og bruger til bruger aktiviteter.

Nationalgalleriet er udformet som en stærk, skulpturel form, der er placeret højt på en klippe ved kysten med udsigt ind over Nuuk til den ene side og ud over havet til fjelde og Godthåbsfjorden til den anden.

Nationalgalleriet er ét samlet udstillingssted, der pga. den cirkulære form efter behov kan inddeles i mange mindre gallerier og faciliteter.

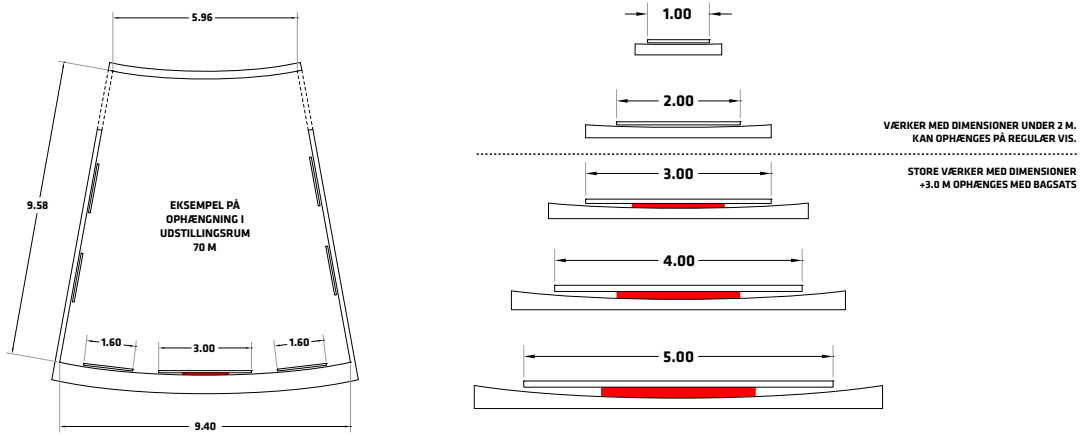

Den cirkulære bygning er 54 meter i diameter. Ydervægge til ophængning er krumme. Værker med en bredde under 2 meter kan ophænges på regulær vis. Værker, der er bredere end det, ophænges med bagsats.

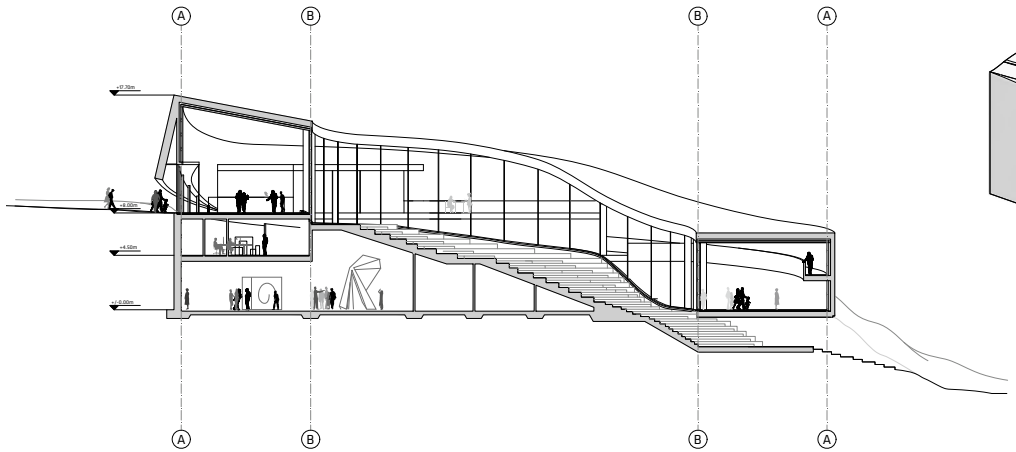

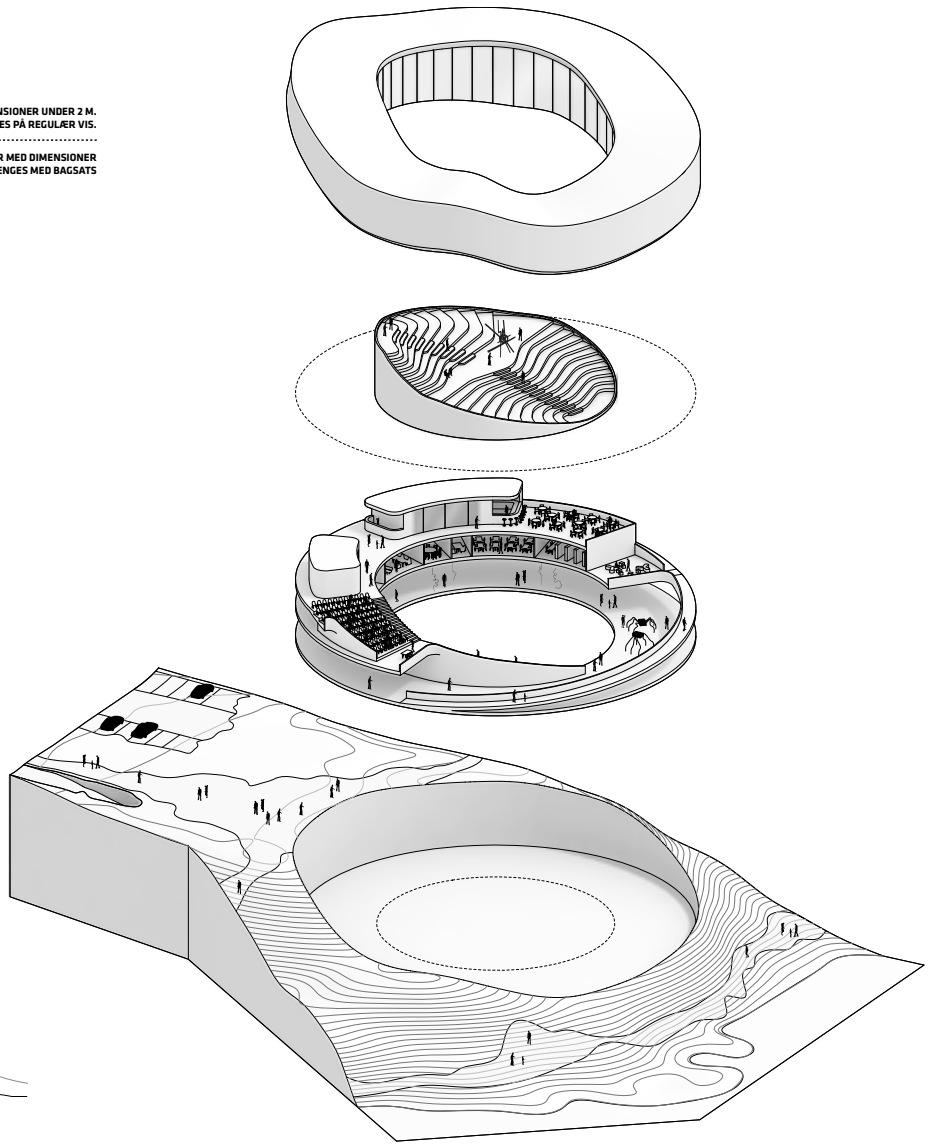

Rumprogrammet er fordelt i et cirkulært, trefoldigt loop. Brugeren bliver med det samme en del af bygningens grundidé; den frie bevægelse. Loopet fordeler, spreder og samler udstillinger og begivenheder efter behov og temperament.

Organisation og drift

Organisationen og driftsbudgettet er udarbejdet med det udgangspunkt, at Nationalgalleriet har 1820 åbningstimer om året fordelt på to sæsoner:

- Sommersæsonen, fra 1. maj til 31. oktober: 50 timer om ugen fordelt på 7 dage (i alt 1300 timer)
- Vintersæsonen, fra 1. november til 31. april: 20 timer om ugen fordelt på 4 dage (i alt 520 timer)

Projektorganisationen og dens opgaver

Projektorganisationen består af to mennesker: En medarbejder, der både er kunstfaglig og ledelsesfaglig samt en kunstfaglig medarbejder. Projektorganisationens opgave er at etablere Nationalgalleriet.

- En kunstfaglig og ledelsesfaglig medarbejder (i den fremtidige driftsorganisation: direktør) Den fremtidige direktørs opgaver i projektorganisationen er etablering af partnerskaber, tværinstitutionelt samarbejde og internationalt netværk samt ansættelse af driftsorganisationen og projektledelse af det nye nationalgalleri i byggefasen frem til åbningen.
- En kunstfaglig medarbejder (i driftsorganisationen: museumsinspektør): Den fremtidige museumsinspektørs opgave i projektfasen er at etablere museets faglige kerne. Det handler om at etablere Grønlands kunsthistorie gennem indsamling og registrering af værker, herunder optagelse af højt-opløselige fotos til museets senere digitale formidlingsindsats. Desuden opbygning af arkiv og bibliotek.

Driftsorganisationen og dens opgaver

Museets driftsorganisation består af otte fastansatte medarbejdere på fuld tid samt et team af museumsværter med varierende arbejdstider afhængigt af sæsonen. Store dele af driftsorganisationen ansættes året før åbningen.

- Museumsdirektør med ansvar for ledelse, den overordnede drift, nationale og internationale partnerskaber og samarbejde samt det faglige og ledelsesmæssige arbejde med udstillinger af international samtidskunst, artist in residence-programmet og det tværinstitutionelle kunstfaglige program.

- Administrationschef med ansvar for økonomi, løn og daglig drift.

- Museumsinspektør med ansvar for forskning, indsamling og registrering af grønlandsk kunst, desuden tilrettelæggelse af udstillinger med udgangspunkt i samlingen.

- En kunstnerisk formidler med ansvar for facilitering af skabende processer i hele Grønland, bruger til bruger aktiviteter og Folkeudstillinger i Nuuk. En stor del af museets nationale kommunikationsopgave varetages gennem involveringsprogrammerne.

- En digital formidler, der kan drive og udvikle museets digitale indsats, herunder produktion af samtaler, foredrag og undervisningsmaterialer til den digitale platform.

- Forvalter/håndværker med ansvar for bygning, it, telefon, samlingssikring og praktisk udstillingshåndtering.

- Rengøringsassistent på fuld tid i sommersæsonen og på halv tid i vintersæsonen

- En salgs- og kommunikationsmedarbejder, der har det overordnede ansvar for butikken og museets kommunikation, især henvendt til internationale besøgende.

- Frontpersonale/museumsværter. I vintersæsonen (1. november – 31. april), hvor åbningstiderne er begrænset, er der to museumsværter på arbejde af gangen, svarende til 1,9 årsværk. I sommersæsonen (1. maj til 31. oktober) er der to eller tre museumsværter på arbejde af gangen, svarende til 3,4 årsværk. I alt 5,3 årsværk.

Baggrunden for Grønlands Nationalgalleri

I 2004 bliver der på initiativ af en gruppe billedkunstnere nedsat en komité med det formål at etablere et Kunstmuseum i Grønland. Billedkunstnerne er Aka Høegh, Bodil Kaalund, Anne-Birthe Hove, Arnannguaq Høegh og Jens Rosing. Komiteen tilknytter Lars Kærulf Møller, Poul Erik Tøjner, Jens Erik Sørensen, Jesper Knudsen og Christian Gether som museumsfaglige rådgivere.

Året efter, i 2005 nedsættes et præsidium for kunstmuseet med Josef Motzfeldt som formand og Landsstyreformand Hans Enoksen som protektor.

I 2007 bliver der nedsat en egentlig bestyrelse for Grønlands Kunstmuseum, Nuuk by afsætter en byggegrund til kunstmuseet i byplanen, og projektet kommer på hjemmestyrets finanslov som en 3-årig bevilling på 200.000 kr. om året, der skal fremme projektet.

I 2009 ændrer fonden navn til Grønlands nationalgalleri for Kunst. I bestyrelsen sidder på dette tidspunkt Josef Motzfeldt, Aka Høegh, Bodil Kaalund, Anne-Birthe Hove, Asii Chemnitz Narup, Peter Schultz og Bjørn Nørgaard.

Bestyrelsen udskriver den 23. august 2010 en indbudt projektkonkurrence blandt seks forhåndsinviterede, nordiske arkitekttegnestuer fra hhv. Grønland, Danmark, Norge, Sverige, Finland og Island. Den islandske tegnestue fremsender ikke et forslag. Blandt de fem indsendte konkurrenceforslag vinder tegnestuen BIG.

Bestyrelsen for Nationalgalleriet indleder drøftelser med Selvstyret (indført i 2009) og med Kommuneqarfik Semersooq (Nuuk) om et tilsagn om fremtidige driftsmidler til projektet. Selvstyret giver i 2016 et tilsagn om fremtidig årlig driftsstøtte, når byggeriet er realiseret, Kommuneqarfik Semersooq giver i november 2017 tilsagn om fremtidig driftsstøtte til projektet, når byggeriet er realiseret.

I 2018 bliver der afsat 2 mio. kr. på finansloven til bestyrelsens arbejde med at fremme realisering af projektet.

I 2019 udformes dette prospekt med henblik på finansiering af Nationalgalleriet.

Anne-Birthe Hove: "Natteravne", 2001, Nuuk Kunstmuseum

Bilag 1: Anlægsbudget for Grønlands Nationalgalleri

Samlet byggebudget, byggeudgifter

Byggeudgifter	
Håndværkerudgifter	135.252.909,00 kr.
Byggeplads, stillads inkl. drift	13.320.232,72 kr.
Vinterforanstaltninger	3.000.000,00 kr.
Byggeudgifter i alt	151.573.141,72 kr.
Risiko 10%	15.157.314,17 kr.
Samlede byggeudgifter	166.730.455,89 kr.

Samlet byggebudget, øvrige udgifter

Øvrige udgifter	
Forundersøgelser	3.000.000,00 kr.
Projektering – BIG, Ark + Ing	25.000.000,00 kr.
Byggestyring	10.000.000,00 kr.
Rådgivning og forsikringer	2.500.000,00 kr.
Tilslutningsudgifter	500.000,00 kr.
Samlede øvrige udgifter	41.000.000 kr.
Samlet byggebudget ialt, ex moms	**207.730.455,89 kr.**

Bilag 2: Driftsbudget for Grønlands Nationalgalleri

Indtægter

Nationalgalleriets driftsøkonomi er sikret med bevillinger fra Selvstyret og fra Kommuneqarfik Sermersooq. I finansloven for 2020 bemyndiges regeringen til at kunne overtage bygherrerollen for et fuldt finansieret anlægsprojekt for Grønlands Nationalgalleri for Kunst i Nuuk samt at kunne yde tilsagn om driftsstøtte hertil efter etablering (formålskonto 40.95 Kunst) Kommuneqarfik Sermersooq har tilsvarende givet skriftligt tilsagn om en årlig bevilling svarende til den driftsstøtte, Grønlands Nationalgalleri vil modtage fra Selvstyret.

Foruden driftstilskud fra Selvstyret og kommunen, vil Grønlands Nationalgalleri have entréindtægter. Internationale besøgende betaler entré på 70 kr. Ved 15.000 internationale besøgende vil det give en årlig entréindtægt på 1.050.000 kr. I naturlig forlængelse af Nationalgalleriets formidlings- og udviklingsstrategi vil der være gratis entré for alle med bopæl i Grønland.

Estimerede driftsudgifter

	Udgift pr. år
Personale	4.536.000 kr.
Pension, ATP, forsikringer	611.100 kr.
Administration	210.000 kr.
Drift af bygning og terræn	848.700 kr.
Vedligehold af bygning og terræn	799.500 kr.
Indsamling og bevaring	500.000 kr.
Udstillinger	300.000 kr.
Formidling	300.000 kr.
Årlige udgifter i alt	**8.105.300 kr.**

Aka Høegh: "Unnuaq", 2014